

УВОДНА РЕЧ

Најозбиљнији задатак што је пред образовни систем Српске православне Цркве постављен у протеклој години јесте заснивање веронауке као наставног предмета у систему основних и средњих школа Републике Србије. Зато је Редакција била мишљења да, у тематском смислу, овај број „Богословља“ ваља посветити савременој православној веронауци. Пет радова непосредно се бави катихетском проблематиком кроз спектар разноврсних тема и проблема: како устројити уџбеник за веронауку (др К. Кончаревић), каква је улога иконе и иконологије у веронауци (монах Давид Перовић), шта казују свети кападокијски оци о личности човековој у Христу (монах Давид Перовић), може ли евхаристијска теорија личности бити од користи за савремену веронауку (Б. М. Лубардић) и како да поставимо однос музике и духовног васпитања личности (јеромонах Јован Ђулибрк). Свакако да ће и оглед академика Владете Јеротића о *Одрицању као самоограничењу помоћи у продубљивању наших катихетских искустава и знања.*

Радови посвећени веронауци затим су ослоњени на студије из области еклисиологије и патрологије. Епископ Атанасије (Јевтић) промишља *Јединство Цркве у предању Цркве* показујући важност правоваљаног поимања тих појмова. У ту сврху он тематизује, рецимо, Првосвештеничку молитву Господа Исуса Христа, и то путем ерминевтичког нијансирања коментара што их је на ту тему оставио Кирило Јерусалимски. Болно питање расцепа халкидонских (= источноправославних) и дохалкидонских (= источнонеправославних) Цркава истражују митрополит Јован Зизјулас и монах Давид Перовић. Док митрополит Јован том питању прилази истицањем примата еклисиолошке димензије тог спора, дотле дијалогу са дохалкидонцима отац Давид придружује тумачење еклисиологије и христологије Максима Исповедника у оквиру његових *Писама XII–XV*. Тиме се наставља разговор из пређашњег броја „Богословља“ (1–2/2000), у којем је професор Стилијанос Пападопулос такође приступао том проблему, и то преко размишљања о односу управо Кирила Александријског и дохалкидонских „Цркава“.

Православна Црква ове године слави и шестопедесетогодишњицу обзнане *Светогорског ѿмоса* (1351). Том празнику посвећени су радови др Жан-Клода Ларшеа и јереја Владана Перишића. Студија др Ларшеа пружа истраживање заснованости паламистичке теологије на богословљу Шестог васељенског сабора, док оглед оца Владана *Личности и суштина у теологији светог Григорија Паламе* представља филигранску исправку неких ставова Мајендорфа, Димитракопулоса и Романидиса у вези са богословљем генијалног солунског епископа. Епископ Атанасије и професори Перишић и Ларше те радове су изложили на теолошким симпозионима што су их организовали Богословски факултет СПЦ (Пети међународни конгрес православних школа, 26. септембар — 1. октобар 2001) и Духовна академија светог Василија Острошког у Србињу (*650 година Саборског*

ѿомоса: Григорије Палама у историји и садашњости). Објављивање њихових прилога представља уздарје организаторима и сећање на њихов труд што су га гости оценили са — *ἀριστα*.

Редакција остаје верна традицији „Богословља“ и тиме што негује пажњу према теолозима који истражују област библистике. Стога читаоцима уручујемо две вредне студије из области теолошке ерминевтике Старог завета и богословског разумевања Новог завета. Реч је о истраживањима старозаветне ангелологије и демонологије (мр Родољуб Кубат) и рефлексјама о тумачењу Новог завета у Православној Цркви (др Јоанис Каравидопулос). Професор Предраг Пузовић и у овом броју даје историографско-архивске прилоге (*Црква у Севојну*) грађи за историју Српске православне Цркве, остајући доследан намери да створи још солиднију базу за теолошке синтезе историје наше помесне Цркве.

Није на одмет увидети да се радovi јеромонаха Јована и професора Каравидопулоса саодносе утолико што се непосредно баве и питањем теологије језика, што је био тематски задатак пређашњег броја „Богословља“. И најзад, објављивањем огледа др Томаша Шпидлика и др Ханса Глајкснера, посвећених религијској философији Владимира Соловјова (*Соловјов и свети оци; Соловјов и еколошка еѿика*), остајемо верни и мисли која се односи на прилоге руске хришћанске цивилизације духовном наслеђу човечанства.

Верујемо се да ће нови број „Богословља“ (XLV/LIX) успети да помогне читаоцима у даљем развоју *ѿеолошког* искуства и сазнања. Снажни нагласци дати еклисиологији, патрологији и библистици представљају залог у том правцу. Ипак, у овом броју они ће, у што већој мери, бити у функцији образлагања и додатног објашњења генезе, устројства и смисла православне катихетике, како оне што је имамо унутар Цркве тако и оне што треба да је имамо и „изван“ Цркве — у установама српског школства. „Увече“ — пише Пушкин свом брату — „слушам бајке и тако надокнађујем недостатке [...] свога васпитања. Како су лепе те наше бајке! Свака за себе је поема...“ Слично размишљајући, очекујемо да ће студије и огледи на страницама што су пред нама бити прилог више нади да ће свој српској деци заиста бити дозвољено да и у школама слушају Јеванђеље Цркве и тако надокнађују недостатке секуларног васпитања и образовања. У међувремену, као и кроз протекла два миленијума, вернима остаје да следују слову божанског апостола што је Ефешанима и свим потоњим нараштајима одредио њихов катихетски задатак: „Мени, најмањем од свих свѿтих, даде се ова благодаѿ да благовѿстим међу незнабоѿцима неистираживо богѿѿство Христѿово“ (Еф 3 8).